

Uvod

Nastanak isvrha ugovora o radu -pravni osnov radnog odnosa

Ugovor o radu ima dug istorijski razvoj od vremena robovlasničkog društva pa sve do savremenog doba. Po svojoj suštini, ugovor o radu je neodvojiv od radnih odnosa. Veliko je pitanje da li se može govoriti o ugovoru o radu u robovlasničko vreme. U rimskom pravu su postojali ugovori o radu koji su bili bitno različiti po svom značenju od ugovora o radu savremenog doba. Ugovore vezane za rad mogli su zaključivati isključivo slobodni ljudi. Obzirom da nedostaje bitan element: sloboda zaključivanja ugovora, u tom se vremenu ne može govoriti o ugovoru o radu u današnjem kontekstu. U feudalnom društvu postojali su cehovski odnosi koji su po svojoj suštini statusnog, a ne obligacionog karaktera. Tek u buržoarskom društvu se može govoriti o punoj primeni ugovora o radu koji se u samom početku javlja u obliku ugovora o najmu. Kao dokument koji reguliše uzajamne odnose formalnopravno jednakih stranaka, neposredno je uticao na promene i razvoj radnih odnosa uopšte. Zakonom i njegovim izmenama i dopunama odnosi između poslodavca i zaposlenih uređuju se u skladu sa promenama u društvu. Proces privatizacije i provođenje koncepta tržišnogprivređivanja uticali su na pojmovno određenje samog radnog odnosa. Tako je zakonom izmenjena pravna priroda radnog odnosa, pošto se radni odnos transformisao ima sve karakteristike ugovornog odnosa. To je odnos između dve ugovorne strane od kojih je jedna poslodavac, a druga zaposleni. Ugovorne strane zaključuju ugovor o radu. Zaključenjem ugovora o radu zasniva se radni odnos između ugovornih strana i utvrđuju njihova prava i obaveze koje moraju biti u skladu sa ovim zakonom, kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu. Radni odnos predstavlja pravni odnos utemeljen na ugovoru između poslodavca i zaposlenog. Analizirajući koncept radnog odnosa kroz duže vreme, može se konstatovati da se prilagođavao promenama u društveno- ekonomskom sistemu. Novim zakonima radni odnos je definisan kao odnos koji ima sve karakteristike ugovornog odnosa. To je odnos između ugovornih strana od kojih je na jednoj strani poslodavac, kao vlasnik sredstava i kapitala, a na drugoj zaposleni kao posednik radne snage.

U okviru ovako koncipiranog radnog odnosa ugovorne strane nastoje da što povoljnije ostvare svoje ciljeve i interese što naročito dolazi do izražaja prilikom zaključivanja ugovora o radu između poslodavca i zaposlenog. Iako Zakonom nije definisan, proizilazi da radni odnos predstavlja ugovorni odnos između poslodavca i zaposlenog utemeljen na zaključenom ugovoru o radu kojim se utvrđuju prava i obaveze ugovornih strana, u skladu sa zakonom, kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu. Ugovor o radu, ima značaj pravnog osnova za zasnivanje radnog odnosa, ali se to čini ugranicama ovlašćenja određenih propisima i kolektivnim ugovorima. Prema tome, vidljivo je da ugovor o radu treba odvajati od radnog odnosa, jer prava i obaveze iz radnog odnosa ne moraju uvek da nastaju zaključenjem ugovora, već kasnijim stupanjem na rad. Osim toga, norme koje regulišu sadržinu radnog odnosa, razlikuju se od normi opšteg ugovornog prava, pa se zbog toga ove norme primenjuju po principu supsidijariteta. Kao i druga pozitivna prava i naše pozitivno pravo sadrži više principa koji su posebne prirode i odnose se samo na radne odnose. Ugovor o radu kao pravni posao susrećemo u svim oblastima prava kao osnov za nastajanje pravnih odnosa, jer se ugovor kao pravna osnova razvio u najgipkiji instrument uopšte, pa je i u radnom zakonodavstvu ugovor o radu najčešći pravni posao materijalizacije saglasnosti volja subjekata radnog odnosa. Međutim, bez obzira na eventualne pretenzije da se ugovorom o radu obuhvati što veći broj pitanja iz radnog odnosa, ipak se radni odnos ne može sa njim izjednačavati. Radni odnos je uvek jedan status koji u sebi obuhvata niz složenih i veoma različitih pravnih odnosa (prava, obaveza, odgovornosti) pa se zbog toga ugovor o radu javlja kao instrument za sticanje tog statusa.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com